תנ״ך · אחרונים · מצודת דוד · נביאים

מצודת דוד על עובדיה

רבי דוד אלטשולר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מצודת דוד על עובדיה

רבי דוד אלטשולר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מצודת-דוד-על-עובדיה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פסוק א 4
פסוק ב 4
פסוק ג 4
פסוק ד 4
פסוק ה 4
פסוק ו 5
פסוק ז 5
פסוק ח 5
פסוק ט 5
פסוק י 5
פסוק יא 5
פסוק יב 6
פסוק יג 6
פסוק יד 6
פסוק טו 6
פסוק טז 7
פסוק יז 7
פסוק יח 7
פסוק יט 7
פסוק כ 8
פסוק כא 8

פרק א

פסוק א

חזון עובדיה. זהו מראה הנבואה של עובדיה:

לאדום. על אדום:

שמועה שמענו. ר"ל אני ושאר נביאים שמענו שמועה מאת ה' כי הרבה נביאים התנבאו על חורבן אדום:

וציר. ר"ל כאשר שמענו כן הוא כי כל העכו"ם התעוררו לבוא עליה למלחמה ושלחו שלוחיהם זה לזה לאמר קומו אתם ונקומה גם אנו ללכת עליה למלחמה:

פסוק ב

הנה קטן נתתיך. בתחילת ממשלתך בארץ שעיר הנה אז היית קטן בעכו"ם ומבוזה מאד ביניהם כי היתה ממלכה שפלה:

פסוק ג

זדון לבך השיאך. כאומר הנה עתה שנתגדלת למשול ממשל רב כאשר באת אל הר שעיר וכו' לכן זדון לבך הסית אותך להתגאות יותר מדאי:

שוכני. כאלו אתה שוכן בבקעי הסלע עד שלא יוכל מי לקרוב אליך וכאלו היה מקום מושבו במקום מרום ונשא אומר בלבו. לכן חושב בלבו מי הוא אשר יוכל להוריד אותי בשפל הארץ:

פסוק ד

אם תגביה כנשר. אפי' אם תגביה לשבת כנשר העושה מדורו במקום גבוה ואם תשים מדורך בין הכוכבים משם אורידך לארץ ותהיה נמסר ביד העכו"ם:

פסוק ה

באו לך. באו עליך:

שודדי לילה. הם המתפחדים לגזול ביום וגוזלים בלילה:

איך נדמיתה. איך נכרת מכל וכל (אמר בלשון עבר כדרך הרבה מן הנבואות כי הנביא ראה כאלו כבר נעשתה):

הלא יגנבו דים. ר"ל הלוא אין דרכם לגנוב אלא די ספוקם ויניחו המותר ומדוע א"כ נכרת מכל וכל מבלי שארית:

אם בוצרים. אם על כרמיך באו בוצרים:

הלא ישאירו עוללות. ומדוע לא השאירו לך מאומה:

פסוק ו
איך נחפשו עשו. איך נחפשו בתי עשו לקחת הכל ואיך נתבקשו ונדרשו מקומות מסתרים שלו לקחת כל הנמצא והוא כפל ענין במ"ש:

פסוק ז
עד הגבול וגו'. כשיצא למלחמה מול העכו"ם ליוו אותו כל אנשי בריתו שהיה לו עמהם כריתת ברית הם ליוו אותו עד קצה גבול ארצו ומשם חזרו ולא הלכו למלחמה להיות לו לעזרה והטעו אותו כי הבטיחו ללכת עמו:
השיאוך. האנשים שהיית עמהם בשלום הם הסיתו אותך ללכת למלחמה ויכלו לך כי שמעת להם והלכת:
לחמך. אוכלי לחמך הלוקחים פרס ממך הם ישימו מכה תחתיך ר"ל במקומך הכינו לך כליון ואבדון כי ייעצו עליך רעה ואין בו תבונה להרגיש בדבר להיות נשמר מהם:

פסוק ח
ביום ההוא. ביום בוא הפורעניות:
והאבדתי חכמים. לא יתחכמו בתחבולות המלחמה להציל נפשם:
ותבונה וגו'. כפל הדבר במ"ש:

פסוק ט
וחתו גבוריך תימן. אתה שמקור מחצבתך מאדום היושבת בדרומה של א"י הנה וישברו במלחמה:
למען יכרת. באופן שיכרת איש מאותם שמקום מושבם הוא בהר שעיר ר"ל לא ישאר מהם איש:
מקטל. ר"ל הכריתה תהיה מן ההרג שיעשו בהם ולא שימותו על מטתם:

פסוק י
מחמס אחיך יעקב. בעבור החמס שעשית לאחיך יעקב תכסה אותך הבושה ותהיה נכרת עד עולם ולא תוסיף לקום:

פסוק יא
ביום עמדך מנגד. עתה יפרש מהו החמס שעשה ואמר הנה ביום שעמדת מנגד בעת ששבו הזרים העושר של יעקב ועל נ"נ יאמר המחריב הבית הראשון והוא ראה זה ועמד מנגד ולא עזר ליעקב אחיו:
שעריו. של יעקב:
ידו גורל. השליכו גורל וחלקו ביניהם לחלקים:

גם אתה. ר"ל הואיל ועמדת מנגד ולא עזרת לישראל מעלה אני עליך כאלו היית גם אתה כאחד מן הנלחמים והשוללים וזהו החמס:

פסוק יב

ואל תרא. לא היה ראוי לך לראות ביום צרת אחיך בעת שנתנכר מארצו ונתגרש ממנו וכאומר ואם לא מצאה ידך לעזור לו עכ"פ היה לך לשבת בית ולא להסתכל בבשתו להכלימו:

ואל תשמח. ר"ל וכ"ש שלא היה לך לשמוח על בני יהודה בעת שנאבדו ונשמדו:

ואל תגדל פיך. כ"ש שלא היה לך להגדיל פה ולהטיח דברי לעג ביום בוא להם הצרה וכאומר הנה באמת את כל אלה עשית ותחשב א"כ לחמס:

פסוק יג

אל תבוא. וכ"ש שלא היה לך לבוא בשער ערי עמי ביום שבא עליהם אידם ר"ל לא היה מהראוי לך שתבוא בשערי הערים לכבוש אותם כאשר עשית בחורבן הבית השני:

אל תרא גם אתה. זה יאמר על בני עכו"ם היושבים בהר שעיר שכיני ישראל כי ביום שכבש את ירושלים באו גם המה ושלחו ידם לשלול שלל ולבוז בז כמוזכר ביוסיפון ולזה אמר ואל תרא גם אתה וגו' ר"ל כמו שלא היה ראוי לבוא בשעריו לכבשם כן גם אתה היושב בשעיר לא היה ראוי לך לראות ברעת ישראל ביום שבא עליו האיד כי אין מהראוי להסתכל בבשתו להכלימו:

ואל תשלחנה. וכ"ש שלא היה לך לשלוח ידך בעשרו לשללו לעצמך ביום שבא עליו האיד:

פסוק יד

ואל תעמוד על הפרק. זה יאמר על אנשי טיטוס שגלו את ישראל ואמר עכ"פ לא היה לך לעמוד ולהתחזק על השבר להכרית את פליטיו ר"ל עכ"פ בהיותו בגולה לא היה לך לאבד ולהכרית את יתר הפליטה כאשר האבדת והכרת בכל דור ודור:

ואל תסגר. לא היה לך לאסרם במאסר כאשר עשית בכל דור ודור:

פסוק טו

כי קרוב יום ה'. ר"ל היה לך לחשוב אשר יום התשלומין מה' המיועד להביא על כל העכו"ם שהרעו לישראל הוא קרוב ומזומן לפניו להביא וכאשר עשית אתה לישראל כן יעשה לך:

גמולך. הגמול הראוי לך ישוב בראשך:

פסוק טז

כי כאשר שתיתם. אל מול יהודה יאמר כמו שאתם שתיתם על הר קדשי מכוס התרעלה כן הבבליים שהרעו לכם ישתו תמיד את כוס התרעלה עד אשר יתמו:

ושתו ולעו. וכאשר ישתו את הכוס יהיו נשחתים ומבולבלים והוא ענין מליצה ור"ל יהיו מבולבלים מן הפורעניות כאלו שתו כוס משקה המטמטם ומבלבל:

והיו כלוא היו. ר"ל יהיו כלים כאלו לא היו מעולם:

פסוק יז

ובהר ציון. אבל בהר ציון תהיה פליטה ושארית ר"ל אנשיה ישארו:

והיה קדש. כי לא יוסיף לבוא בה ערל וטמא:

את מורשיהם. את העכו"ם שירשו אותם מאז:

פסוק יח

אש. ישרפו כמו אש:

ובית יוסף להבה. הוא כפל ענין במ"ש:

לקש. הכשדים יהיו דומים לקש הנשרף מהר:

ודלקו בהם. ישראל ידליקו את בית הכשדים וישרפם ר"ל הם יגמרו בהם הכליון ולא יהיה שארית להם:

כי ה' דבר. ובודאי כן יהיה:

פסוק יט

וירשו הנגב. בית יעקב הנזכר במקרא שלפניו הם ירשו את הנגב וחוזר ומפרש את הר עשו שהיא בדרומה של א"י:

והשפלה. גם ירשו את השפלה וחוזר ומפרש את פלשתים כי ארץ פלשתים היתה בשפלה:

את שדה אפרים. כי בימי יהושע לא ירשו כ"א הר אפרים ולא יכלו להוריש את העמק כי רכב ברזל לו כמ"ש שם ולכן אמר שיירשו גם שדות העמק:

ואת שדה שומרון. במ"א נאמר שעמרי מלך ישראל קנה את ההר שומרון ואמר שלעתיד יירשו הכל ואף השדות:

ובנימין את הגלעד. בנימין יירש את ארץ הגלעד (וזהו מלבד חלק רצועה הניתן לו בא"י בעבר הירדן המערבי כמ"ש בסוף יחזקאל בני מנשה יושבי הגלעד יעמדו על נחלתם בעבר הירדן המערבי יהיו היורשים ואמר בני הגולה של החיל הזה של בני ישראל אשר עם כל השבטים כמ"ש שם):

פסוק כ

וגלות החל הזה וגו'. במקרא שלפניו נאמר שבית יעקב ירשו הנגב וגומר ויפרש עתה מי ומי מהם יהיו היורשים ואמר בני הגולה של החיל הזה של בני ישראל אשר ישבו עם הכנענים שברחו מארצם בימי יהושע אשר מקום מושבם עד צרפת וגם בני הגולה של ירושלים אשר ישבו בספרד הם יירשו את ערי הנגב הוא הר עשו ארץ אדום (אבל ארץ פלשתים ושדות אפרים ושומרון המה בתוך גבולי א"י ויחולק אח"כ כמ"ש בסוף יחזקאל):

פסוק כא

ועלו מושיעים. ר"ל המושיעים שבהר ציון הם מלך המשיח ושריו כאשר יעלו בהר שעיר לעשות בהם משפט על מה שהרעו לישראל אז תהיה לה' המלוכה ר"ל אז הכל יודו במלכותו ויקבלוהו לאלוה: